

Minimální preventivní program

Prevence rizikového chování – 2025/2026

Realizátor:	Speciální základní škola Heřmanův Městec
Ředitelka:	Mgr. Eva Dvořáková
Kontaktní údaje:	Speciální základní škola Heřmanův Městec Masarykovo nám. 46, 538 03 Heřmanův Městec Tel.: 739 572 097 e-mail: skola@zspmestec.cz www.zspmestec.cz
Metodik prevence:	Jana Kicsera, DiS.

Minimální preventivní program

Úvod – co je minimální preventivní program

Minimální preventivní program (dále jen MPP) je konkrétní dokument školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj, též na rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností a prevenci rizikového a sociálně – patologického chování. MPP oddaluje, snižuje nebo brání výskytu sociálně rizikového chování. Zahrnuje výchovnou i vzdělávací složku vzdělávání v průběhu celého školního roku, směřuje k pozitivnímu ovlivnění klimatu třídy a školy, ke změně motivace žáků a pedagogů. Nadále zůstává základním principem naší preventivní strategie osvojování zdravého životního stylu, využívání volnočasových aktivit, rozvoje osobnosti a základních sociálních dovedností, které vedou žáky k odmítání všech druhů sebepoškozujícího a poškozujícího chování, projevů agresivity a porušování zákona.

MPP je zpracován na jeden školní rok školním metodikem prevence. Pojmenovává problémy z oblasti rizikového chování. Jasně definuje cíle na tento školní rok. Je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce, na zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků. Při tvorbě MPP školní metodik vychází ze specifiky školního prostředí, z dotazníkového šetření třídních učitelů, žáků školy, zákonných zástupců a pedagogů, třídnických hodin, hodin předmětů výchovného charakteru a schránky důvěry. Dále vychází z nabídky volnočasových aktivit školy, z informačních zdrojů MŠMT, Pardubického kraje, metodika prevence PPP a z webových stránek odborných zařízení. Žákům předkládá přehled dostupných volnočasových aktivit v regionu, pedagogům přehled vzdělávacích programů v oblasti prevence. Důležitým informačním zdrojem při tvorbě MPP jsou závěry Vyhodnocení preventivního programu za školní rok 2024-2025 a doporučení spolupracujících subjektů např. ACET, ARCHA, Šance pro Tebe a dalšími.

Základním předpisem, kterým se řídí žáci, učitelé a zákonní zástupci je Školní řád (dále jen ŠŘ). Žáci jsou s ním, s MPP, Krizovým plánem (dále jen KP) a Vnitřním řádem školní družiny (dále jen VŘ ŠD) seznámeni na začátku školního roku, učitelé na poradách a zákonní zástupci při třídních schůzkách a při individuálních konzultacích. ŠŘ, MPP, KP a VŘ ŠD jsou přístupny na webových stránkách školy, ve sborovně a v ředitelně školy. Žáci i zákonní zástupci mají kromě telefonického kontaktu možnost navštívit jednotlivé vyučující, výchovnou poradkyni, kariérní poradkyni, školní metodičku prevence v rámci konzultačních hodin a v případě potřeby je možné domluvit i jiný termín schůzky.

Analýza situace – charakteristika školy

Naše škola je malou školou rodinného typu, denně jsou navzájem v kontaktu všichni vyučující a žáci. Působí zde: ředitelka školy, 4 učitelky, 5 asistentek, vychovatelka a školnice. Škola umožňuje vzdělání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami i žákům s kombinovanými vadami, žákům se středním mentálním postižením se souběžným postižením více vadami a autismem. Budova školy je umístěna v historické jednopatrové budově na náměstí v klidné části města. V blízkosti školy je odpočinkové prostranství s kašnou, relaxační zahrada, nedaleko je zámecký park a bažantnice. Areál školy je vklíněn do prostranství Národního hřebčína Kladruby nad Labem – pobočka Heřmanův Městec. Dostupné je zdravotní středisko a jídelna základní školy, kde se žáci stravují. V budově jsou tři třídy s interaktivní tabulí, herna školní družiny s projektorem, počítačová a jazyková učebna a čtyři odborné dílny (cvičná kuchyňka, chlapecká dílna, keramická a výtvarná dílna). V podkroví se nachází sborovna s knihovnou. K výuce tělesné výchovy využíváme sportovní halu, bažantnici a prostory DDM Ježkovka.

Škola se výrazně prezentuje ve veřejném životě Heřmanova Městce. Rozvíjí kontakty se zřizovatelem – městem Heřmanův Městec, s obecními úřady okolních obcí, s MěÚ Chrudim, Domovem pro seniory U Bažantnice, knihovnou, SDH Heřmanův Městec a Chrudim, odbornými učilišti, celorepublikovými vzdělávacími programy organizované Zdravou Pětkou, Tondou obalem a Českým zahrádkářským svazem Heřmanův Městec.

Organizace výuky ve škole probíhá s ohledem na skutečnost, že převážná většina žáků do školy dojíždí. Začátek a konec výuky a organizace přestávek jsou stanoveny tak, aby nedocházelo k větší časové prodlevě mezi koncem vyučování a odjezdy autobusových spojů. Pobytu ve školní družině využívají žáci všech tříd.

Rizikové faktory

Z výsledku Vyhodnocení MPP 2024 - 2025 vyplývá, že se nejčastěji setkáváme s agresivitou a arogantním chováním žáků k sobě navzájem a k vyučujícím, s vandalismem a vulgárním vyjadřováním, vznikem konfliktních situací a pohoršujícím chováním na veřejnosti mimo školu při odchodu ze školy. V rámci preventivního programu „Vztahy“ a „Kamarádem být, kamaráda mít“ bylo zjištěno, že žáci neumí rozpoznat rozdíl mezi neškodným škádlením a skutečnou šikanou, je tedy třeba posílit povědomí o tomto jevu a práci kromě preventivních programů rozšířit i do třídních hodin a dalších aktivit. V posledních letech se mezi žáky objevuje závislost na počítačích a virtuálních technologiích – netolismus, žáci tráví svůj volný čas hraním her nebo na sociálních sítích, chodí pozdě spát a zanedbávají přípravu do školy. V minulém školním roce jsme se opět potýkali s vysokou absencí žáků vyšších ročníků.

Zákonní zástupci měli tendenci dokládat důvod nepřítomnosti nevolností, případně nemocí, potvrzení od lékaře velmi často nepředkládali. Neomluvená absence se vyskytovala v ojedinělých případech.

Za riziková místa školy se dá považovat schodiště mezi patry, prostor šaten i WC. Proto jsou tyto prostory pod stálým pedagogickým dozorem, kdy o přestávkách zde dohlížíjí paní učitelky podle rozpisu, tím se snaží předejít potencionálnímu nebezpečí a mohou včas zasáhnout. Pokud mají žáci odpolední vyučování, tráví volnou hodinu mimo školu na základě dohody se zákonným zástupcem. Vedení školy zajišťuje pomocí pověřených pedagogických pracovníků nepřetržitý dohled nad žáky školy od příchodu až po odchodu ze školy.

Pozitivní faktory

Jádro prevence spočívá ve smysluplně vyplněném volném čase žáků, v jejich snaze si rozšiřovat dovednosti, v podpoře zdravého sebevědomí, ve schopnosti pomoci druhým a zajímat se o svět a přírodu kolem sebe. Žáci naší školy mají možnost navštěvovat zájmové kroužky na škole, kroužek jógového cvičení, hudebně pohybový, keramický, dramatický a výtvarný. Navíc se o jejich volný čas stará DDM Ježkovka. Na základě dotazníkových šetření bylo zjištěno, že klima školy a třídních kolektivů je zdravé. Žáci, učitelé a zákonní zástupci hodnotí klima vesměs jako osobnostně orientované, pozitivní a kvalitní ve všech dimenzích – ekologické, společenské, sociální i kulturní.

Hlavním rysem školy je tolerance, podpora a vzájemná pomoc mezi žáky a učiteli, škola se profiluje jako škola rodinného typu. V sociální dimenzi je jen minimum stresových situací. Pozitivně jsou hodnoceny vzájemné vztahy. Třídní koheze je velmi dobrá, strach ze školy se objevuje výjimečně. Ve škole je běžný individuální přístup ke všem žákům, především k těm, kteří mají speciální potřeby a handicap.

Personální zajištění preventivního programu

Ředitelka školy Mgr. Eva Dvořáková zodpovídá za realizaci preventivního programu, školní metodička prevence Jana Kicsera, DiS. sestavuje MPP a koordinuje aktivity ve škole, spolupracuje s třídními učiteli, ostatními pracovníky školy, PPP, MP PPP, psychology a dalšími organizacemi, institucemi a odborníky, mapuje výskyt rizikového chování ve škole. Každoročně zpracovává vyhodnocení realizace Minimálního preventivního programu, které předkládá vedení školy.

Žáci mohou využívat schránku důvěry, která se nachází v 1. patře školy vedle ředitelny. Do schránky důvěry má přístup pouze ředitelka školy, schránka je vybírána pravidelně 1x týdně.

Podněty, dotazy a ohlášené případy řeší preventivní tým Školního poradenského pracoviště (dále jen ŠPP), který je připraven reagovat na aktuální problémy školy a pomáhat při jejich řešení.

Pedagogický sbor: Mgr. Eva Dvořáková, Mgr. Hana Dubcová, Mgr. Marie Malá, Bc. Klára Schwabová, Mgr. Tereza Jiráčková.

Asistentky pedagoga: Helena Kubelková, Kateřina Lebdušková, Petra Jirásková Málková, Ing. Bronislava Burdová, Jana Kicsera, DiS.

Vedoucí vychovatelka školní družiny: Jana Kicsera, DiS.

Třídní učitelky žáků: mapují vztahy žáků v třídním kolektivu, jsou manažery třídního dění a preventivních aktivit ve třídě.

Preventivní tým pro řešení rizikového chování ve škole – složení

Ředitelka školy, výchovná poradkyně: Mgr. Eva Dvořáková

Kariérní poradkyně: Mgr. Hana Dubcová

Školní metodička prevence: Jana Kicsera, DiS.

třídní učitelky a ostatní pracovníci školy.

Preventivní tým – monitoruje a šetří jednotlivé sociálně patologické jevy a rizikové chování žáků, dodržuje postupy platné pro naši školu, řeší situaci s třídním kolektivem a učitelem, zaznamenává výsledky jednání na pedagogických radách a jednání výchovných komisí, jedná se zákonnými zástupci žáků, s Policií ČR, s Městskou Policií Heřmanův Městec, s PPP pracoviště Chrudim, se SPC SVÍTÁNÍ Pardubice, se SVP Archa Chrudim, s OSPOD MěÚ Chrudim, psychology, dětskými lékaři a s odbornými pracovníky v rámci preventivních programů (ACET - Mgr. František Krampota, Šance pro Tebe Chrudim).

Cíle MPP

- snížení počtu neomluvených hodin
- předcházení záškoláctví
- zajištění pomoci žákům s dlouhodobou absencí ze zdravotních důvodů
- udržení zájmu zákonných zástupců o naši školu
- zkvalitnění třídního a školního klimatu
- respektování odlišných názorů, způsobů a chování lidí
- spolupracovat ve skupině a přebírat za zodpovědnost za společné úkoly
- oddálení kontaktu se sociálně patologickými jevy
- posilovat toleranci mezi žáky
- vychovávat ke zdravému životnímu stylu
- naučit žáky organizovat a kvalitně vyplňovat svůj volný čas

- naučit žáky samostatně myslet a řešit problémy
- rozvíjet v žácích zdravé sebevědomí včetně schopnosti sebekritiky
- naučit žáky samostatně prezentovat své myšlenky a obhajovat vlastní názor
- naučit žáky spolupracovat v kolektivu, vycházet a jednat s lidmi
- naučit žáky dodržovat pravidla
- komunikovat se žáky a zajímat se o jejich problémy a aktuální nálady
- poukazovat na prvky chování, které hraničí s patologií a instantně je řešit (šikana)
- zabývat se vystupováním žáků na veřejnosti
- realizovat primárně projektivní projekty školy

Prostředky využívané k naplňování hlavního cíle budou opírány o komunikační dovednosti, schopnosti vytvářet přátelské vztahy, asertivní dovednosti, zlepšení sebeovládání, nenásilné zvládání konfliktů, zvládání stresu a úzkostí. Základními formami práce budou vrstevnické interakce, skupinové formy působení, námětové hry, společné stavby, kresby, sociální hry. Hrou motivované dramatické, konstruktivní činnosti poslouží k osvojování pojmů a poznatků zdravého životního stylu.

Obsah MPP

Preventivní program zasahuje svou výchovnou i vzdělávací složkou během celého školního roku. V rámci preventivního programu rozlišujeme primární prevenci nespecifickou a specifickou.

Nespecifická primární prevence je na prvním stupni zahrnuta do naukových i výchovných předmětů a zahrnuje oblasti člověk a zdraví a osobní bezpečí a předměty prvouka, český jazyk, pracovní vyučování, výtvarná a tělesná výchova. Na druhém stupni se s tématy z oblasti prevence pracuje v předmětech výchova k občanství, přírodopis, chemie, dějepis, ICT, pracovní vyučování a tělesná výchova a v oblasti člověk a zdraví.

Nejčastěji používanými metodami jsou aktivní sociální učení, výklad s předáváním informací, samostatná práce (výtvarné práce, informace z tisku), přednášky a besedy s učitelem nebo s pozvanými odborníky, diskuse, dramatická výchova, sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, párová práce ve třídě apod. Žákům budou poskytnuty informace o drogách, jejich podobě, účincích, závislostech, o tom, co droga dává a co bere. V předmětech přírodovědného charakteru a ICT dostanou žáci diferencovaně dle věku informace o šikaně a kyberšikaně, co všechno šikana a kyberšikana je, jaké chování je nepřípustné, jaké následky šikana a kyberšikana může mít, jak se proti nim bránit a jak postupovat, vím-li o šikaně a kyberšikaně.

Specifická primární prevence probíhá formou doplňujících pracovních činností, relaxací, muzikoterapií, meditací s mandalou, arteterapií, jógovým cvičením, nacvičováním základů osobní hygieny, zvyšováním tělesné zdatnosti a smysluplným využíváním volného času. Tyto činnosti jsou zařazovány do práce ve školní družině, v kroužcích, při výletech, preventivních programech a projektových aktivitách školy. Zdravý životní styl bude prosazován především pomocí osobních postojů a příkladu vyučujícího za pomoci řady podpůrných akcí.

Škola je zapojena do Školního projektu EU „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ a projektu ke třídění odpadů „Tonda obal“. Lektorka Zdravé Pětky seznámí žáky zábavnou a interaktivní formou se zásadami zdravého stravování.

Do školy je zván metodik preventivních aktivit PPP Chrudim Mgr. František Krampota, na II. stupni povede besedy s video prezentací na témata: Jsme tým a Říkat ano, říkat ne. Nestátní nízkoprahová organizace „Šance pro Tebe“ se bude věnovat žákům I. stupně, preventivními programy budou na téma: Závislosti a Tolerance a respekt. Pracovník SVP Archa Chrudim se bude věnovat žákům I. a II. stupně – formou zážitkových aktivit přiblíží problematiku chování žáků k dospělým a řešení konfliktů mezi vrstevníky.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Pedagogové a asistentky pedagoga se v rámci svých možností zúčastní aktivit zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů. Škola nabízí semináře a webináře ve spolupráci s organizacemi:

- Centrum celoživotního vzdělávání – zařízení pro DVPP Pardubického kraje
- Národní pedagogický institut ČR Pardubice
- PPP Pardubice – pracoviště Chrudim – semináře metodika prevence

Spolupráce se zákonnými zástupci

Škola informuje zákonné zástupce tím, že je seznámí se Školním řádem, Minimálním preventivním programem, Krizovým plánem, Vnitřním řádem školní družiny, se zásadami společného vzdělávání, s preventivní strategií školy, s důležitými dokumenty a také informuje o školních akcích. Informovanost se děje prostřednictvím všech forem komunikace, a to třídních schůzek, osobních setkání, telefonu, e-mailu, školy on-line, internetových stránek. Další forma komunikace je pomocí žákovských knížek a notýsků žáků. Informace získávají zákonní zástupci také z nástěnek u vchodu do školy. I kvalitní práce třídních učitelů, metodičky prevence, výchovné poradkyně, kariérní poradkyně a vedení směrem k zákonným zástupcům přispívá k minimalizaci rizikových faktorů.

Zachováváme osobní přístup, poradenství je poskytováno přímo ve škole – výchovnou poradkyní (každé úterý 8,30 - 9,30 hodin), kariérní poradkyní (každé pondělí 12,50 - 13,25 hodin), školní metodičkou prevence (každé úterý 12,50 - 13,35 hodin) a třídními učitelkami. Poradenství je možné i v jiném čase podle osobní nebo telefonické domluvy.

Evaluace MPP

Hodnocení MPP probíhá v období června na závěr školního roku. Má kvalitativní i kvantitativní ukazatele (počet realizovaných akcí, počet zapojených tříd apod.). Další možností evaluace je sledování chování žáků v jednotlivých vyučovacích hodinách, školních a jiných akcí. Nedílnou součástí evaluace jsou i informace od rodičů a široké veřejnosti nejen o chování žáků mimo školu. Zpráva o plnění MPP je předkládána, projednávána a hodnocena pravidelně dvakrát ročně na pedagogické radě školy.

Závěr

Součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky je i Minimální preventivní program. Účastní se ho pedagogický sbor, asistentky, vychovatelka, žáci, zákonní zástupci žáků, odborníci a instituce, které jsou ve spolupráci se školou. Snahou všech pedagogických pracovníků je co nejvíce žáků vybavit schopností, vůlí a rozumovými předpoklady ubránit se negativním vlivům a nátlakům jednotlivců i part.

MPP vychází z Metodického doporučení MŠMT ČR č.j. 21 291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže a z Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. 21149/2016.

Na základě projednání na Pedagogické radě je MPP jednou ročně předkládán Školské radě k posouzení a k případnému přijetí různých rad, nápadů a kontaktů na spolupracující subjekty.

Zpracovala: Jana Kicsera, DiS., školní metodik prevence

V Heřmanově Městci dne 27.8. 2025

Vypracovala: Jana Kicsera, DiS.

školní metodička prevence

Schválila: Mgr. Eva Dvořáková

ředitelka školy

Legislativa

Pracovníci školy se řídí těmito zákony, právními předpisy, popřípadě metodickými pokyny: Úmluvou o právech dítěte č. 104/1991 Sb.

Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,

Zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek ve znění pozdějších předpisů (tabákový zákon), ve znění úpravy zákonem č. 59/2023 Sb., s účinností dnem 23.3.2023

Zákonem č. 180/2016 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
Vyhláškou č. 261/2016 Sb., o tabákových výrobcích

Vyhláškou č. 37/2017 Sb., o elektronických cigaretách, náhradních náplních do nich a bylinných výrobcích určených ke kouření

Zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem – zákonem o rodině,

Zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi;

Zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů;

Zákonem č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů.;

Zákonem č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

Vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášek č. 197/2016 Sb., č. 248/2019 Sb. A č. 607/2020 Sb., které ji mění.

Vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů;

Vyhláškou č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných ve znění účinném od 1. 9. 2017; ve znění vyhl. 270/2017 Sb., č. 416/2017 Sb., 244/2018 Sb., a ve znění poslední změny vyhl. Č. 606/2020 Sb.,

Metodickým pokynem MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 20 006/2007-51;

Metodickým pokynem MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, čj. 14 423/99-22;

Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6;

Metodickým pokynem MŠMT k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, čj. 37 014/2005-25;

Metodickým pokynem MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví; č. j. 10 194/2002-14;

Metodickým doporučením MŠMT pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků, č. j. MSMT-43301/2013;

Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č.j.: 21 291/2010 – doplněné o další přílohy,

Národní strategií primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže na období 2019-2027,

Zásadami přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci VP

Speciální základní škola Heřmanův Městec

Masarykovo nám. 46
538 03 Heřmanův Městec
e-mail: zspmestec@seznam.cz
tel: 739 572 097

S dokumentem byli seznámeni:

Mgr. Marie Malá

Mgr. Tereza Jiráčková

Bc. Klára Schwabová

Mgr. Hana Dubcová

Petra Jirásková Málková

Helena Kubelková

Kateřina Lebdušková

Ing. Bronislava Burdová

Lucie Kosnarová